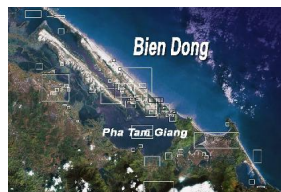

Chiều Trên Phá Tam Giang

Tác Giả: H Đ c Duy

Thứ Hai, 25 Tháng 10 Năm 2010 12:13

Thì em anh cũng mu n vô , S trưông Nhà H , s phá Tam Giang...

Phá Tam Giang là m t phá n m trong h đ m phá Tam Giang-C u Hai. Di n tích phá Tam Giang kho ng 52km², tr i dài kho ng 24 km theo h ng tây tây b c-đông đông nam t c a sông Ô Lâu đ n c a sông H ng, thu c đ a ph n ba huy n Phong Đ n, Qu ng Đ n, H ng Trà t nh Th a Thiên-Hu . Đ sâu c a phá t 2 đ n 4m, có n i đ n 7m. Phá Tam Giang chi m kho ng 11% di n tích đ m phá ven b c a Vi t Nam.

Phá Tam Giang v i c a Thu n An và sông H ng là th y l chính lên kinh thành Hu nên ngày x a ai th ng kinh đ u ph i v t phá. Tuy là đ m nh ng vì có sóng nên Ca dao có câu:

Thì em anh cũng mu n vô

S trưông Nhà H , s phá Tam Giang...

Trên vùng phá Tam Giang có làng chài Thái Đ ng H c x a hàng m y trăm năm. Ngoài ra, còn có Đình làng Thái Đ ng H là m t t h p v a mang dáng v Đình làng truy n th ng Vi t, v a mang nét văn hoá đ c tr ng trong trang trí Đ n mi u c a vùng đ t Th a Thiên-Hu , khá l ng l y, uy nghi, th Thành hoàng làng là ông Tr ng Quý Công (hay Th ng Thi u), ng i Đàng Ngoài, đã có công đ y cho dân làng ngh đánh b t cá và buôn bán ghe mành. Đình c 3 năm t ch c L h i C u ng r t long tr ng vào 12.1 âm l ch.

Chi u trên phá Tam Giang là m t khung c nh thiên nhiên ngo n m c đã đi vào th , nh c, và r t nhi u b c nh phong c nh. Phá hình nh quá đ i hi n hoà, th m ng tr tình, không mang đ i c a n i 3 dòng sông giao nhau, n i c a bi n có nh ng con sóng l ng đ y hi m nguy...

Chiều Trên Phá Tam Giang

Tác Giả: Hä Duy

Thứ Hai, 25 Tháng 10 Năm 2010 12:13

Mä HUYäN THOäI Vä PHÁ TAM GIANG

Theo Đäi Nam Nhät Thäng Chí (ĐNNTC) trang 153 chép Phá Tam Giang träng có tên là Hät Häi có nghĩa là biän cän, tä nam chí bäc dài 30 däm, tä đông sang tây räng chäng 6 däm. Tä hä Häu nguän Ô Lâu - Thä Lai (hä thäng sông Läng Đäi n) chäy xuäng Phá vä phía tây nam có 3 cäa sông đä vào là sông Tä, sông Trung và sông Häu nên vua Minh Mäng đäi tên gäi là Tam Giang, näng sông sâu räng, sóng gió bät träc, thuyän bè đä gäp nän

Trong ca dao xäa ä Thäa Thiên – Huä có câu:

Thäng anh, em cũng muän vô

Sä trường nhà Hä, sä phá Tam giang

Trong qua khä, mät sä lý giäi vä än täng “Sä phá Tam giang” vì cho räng “näng sông sâu räng, sóng gió bät träc, thuyän bè đä gäp nän” và đäa vào mät sä đän chäng vä bài ca “ Cäa biän Tä Hiän “ väi 3 ngän sóng thän thäng đánh đäm thuyän bè. Truyän kä Thái Tông hoàng đä täng đän đây chäi, trông thäy sóng yêu làm häi thuyän, näi giän sai đem đäi bác ra bän, trúng đäc 2 ngän sóng máu phun ra đä cä dòng näc, còn mät sóng chäy ra biän cä trän mät; tä đäy thuyän bè đi äi không lo gì näa, đän nay ngäi ta còn ca täng (ĐNNTC trang 147)

Phá Tam giang thuäc huyän Quäng Đäi n. Quäng Đäi n là mät đäa danh có tä cách đây hän 200 năm, nguyên là đät quän Nhät Nam thäi thuäc Hán, sau là châu Lý cäa Chiêm Thành; thäi nhà Trän là quän Trà Kä thuäc châu Hóa; thäi nhà Lê đäi thành huyän Đan Đäi n thuäc phä Triäu Phong.

Trong Ô Châu Cän Läc cäa Đäng văn An viät vào đäu näa thä kä XVI (1555) đä i thäi Lê – Mäc thì vùng Quäng Đäi n - Phong Đäi n hiän nay näm trong đäa phän 2 huyän Kim Trà và huyän Đan Đäi n thuäc phä Triäu Phong.

Chiều Trên Phá Tam Giang

Tác Giả: HÉ ĐÉc Duy

Thứ Hai, 25 Tháng 10 Năm 2010 12:13

ĐÉi thÉi nhÉa NguyÉn đÉi ĐÉn ĐÉn thành QuÉng ĐÉn (ĐÉi Nam NhÉt ThÉng Chí trang 96).
HiÉn nay huyÉn QuÉng ĐÉn thuÉc tÉnh ThÉa Thiên, đÉa danh ĐÉn ĐÉn xÉa đÉc mang ra đÉt
tên cho mÉt cây cÉu hiÉn nay É thÉ trÉn SÉa.

Vùng đÉt QuÉng ĐÉn – Phong ĐÉn là quê hÉng cÉa nhiÉu nhÉn vÉt lÉng danh trong lÉch sÉ
ViÉt Nam tÉ cÉ tích cho đÉn nhÉn vÉt liÉt nÉ tăng đÉo. Đa sÉ thuÉc vào thÉi các chúa NguyÉn
nhÉ

Ông NguyÉn quang TiÉn

Ông NguyÉn văn HiÉn giÉ chÉc QuÉn tiên phong thÉy đÉo,

Ông NguyÉn văn Thành tÉng trÉn bÉc thành thÉi Gia Long,

NguyÉn ĐÉ, NguyÉn đÉnh ĐÉc đÉc thÉ É miÉu Trung HÉng Công ThÉn , thÉng thÉ LÉng tiÉn
TÉng, Đoàn văn phú, ĐÉng văn Thêm, Lê văn Phú đÉu đÉc thÉ É đÉn HiÉn LÉng, Lê phúc
SÉn thÉ É đÉn Trung nghĩa; đÉc biÉt ông Thân văn QuyÉn đÉc vua Minh MÉnh phái đi Pháp vÉ
sau giÉ chÉc BÉ chính tÉnh ĐÉnh TÉng cũng đÉc thÉ É đÉ.

GÉng liÉt nÉ có bà NguyÉn thÉ Xuân...thÉ tiÉt thÉ chÉng.

Các di tích lÉch sÉ cÉa QuÉng ĐÉn gÉn liÉn vÉi các hoÉt đÉng lÉ hÉi nhÉ đÉnh ThÉ LÉ gÉn vÉi
hÉi vÉt, các đÉu hò nhÉ mái nhì, hò ô, hò giÉ gÉo đÉc Éa chuÉng trong dân gian; các trò chÉi
chÉi gà, đua thuyÉn, kéo co, vÉt võ, bài chÉi thÉng đÉc tÉ chÉc trong các đÉp lÉ, tÉt ...

Văn hóa Ém thÉc đÉc biÉt nhÉ : bánh trÉng, tôm chua chÉ SÉa, bún bò, cháo cá dÉa, trÉa phá
Tam giang và các món ăn đÉc sÉn chÉ biÉn tÉ cá tôm vùng nÉc lÉ thì không có nÉi nào phong
phú hÉn É vùng đÉm phá Tam giang, ngay cÉ chim nÉc nhÉ le le, vÉt nÉc hay các loài lÉng
thÉ cũng vÉy.

Chiều Trên Phá Tam Giang

Tác Giả: H&# Đ&#c Duy

Thứ Hai, 25 Tháng 10 Năm 2010 12:13

Khí hậu ở Qu&#ng Đ&#n Tam Giang đ&#c phân thành hai mùa rõ rệt: Mùa khô từ tháng 3 đến tháng 8, chiều ở hướng Tây Nam nên không khí khô nóng, oi bức. Mùa mưa từ tháng 9 năm trước đến tháng giêng năm sau. Tháng 9-10 thường kéo theo lũ lụt. Tháng 11 mưa kéo dài. Các tháng 7,8,9,10 thường hay có bão.

Vùng đất mang nét đặc thù chung của nền văn hoá Huế, và cũng là nơi có nền văn hoá Chăm Pa, những di tích mang dấu ấn của một thời kỳ lịch sử như Thành Hoá Châu, Phố Phố cổ Yên, Phố Bắc Vàng. Những ngôi con của Qu&#ng Đ&#n đã đi vào những trang sử hào hùng của quê hương đất nước như Đ&#ng T&#t, Đ&#ng Dung, các nhà chí sĩ như Trần Thúc Nh&#n...

Phá Tam Giang giữa hai phía Bắc là cửa sông Ô Lâu, phía Nam là cửa sông Hương thông với biển qua cửa Thuận An. Từ Ô Lâu tới Thuận An dài 26 km, chiều rộng phá từ 2 - 3,5km. Thuận có đến hơn 12 xã của ba huyện Qu&#ng Đ&#n, Phong Đ&#n và Hương Trà. Phá Tam Giang có diện tích khoảng 5.200ha. Phá Tam giang có độ sâu từ 2 đến 7m, sâu nhất là 10m; phía Bắc phá là Qu&#ng Thái, một vùng phù sa như 2 con sông Ô Lâu và N&#u mang lũ về sau những mùa lũ, phá Tam Giang từ đây về một vòng cung ra hướng Bắc. Đông Bắc thì giáp một vùng đất đầm lầy thuộc Phong Châu, Đ&#n Lạc, Đ&#n Môn... Tên các làng đất theo vùng đất này nghe rất lạ tại như Thủy N&#u, Tr&#m N&#y, Tr&#m Dét ...

Ngoài đường bộ thì đường thủy là một loại giao thông chính của vùng này, con sông Bắc là thủy lộ chính. Sông Bắc bắt nguồn từ dãy núi Sơn Ho&#ch&#y theo tuyến Phú cổ đến Phú Lạc; chia ra một nhánh chảy về phía Tây Nam - gồm các xã: Hương Xuân, Hương Toàn (Huyện Hương Trà), Qu&#ng Thọ, Qu&#ng Thành (Huyện Qu&#ng Đ&#n) đi ra sông Sinh và về biển Đông; một nhánh khác chảy quanh ra phía Bắc đến các làng Cổ Tháp, Sơn Tùng, chảy qua Nam Đ&#ng hợp với sông Nam Phù () chảy vòng về phía Đông Bắc đến thôn An Xuân rồi đi ra phá Tam Giang.

Thủy lộ chính từ phía bắc hay từ thường lên đi ra biển hay xuôi vào nam là con sông cái. Một trong số 3 con sông này, khi đến Vân Trình có sông Vĩnh Đ&#nh từ phía bắc của Hải Lăng – Qu&#ng Tr&#h&#p vào, khi sắp đến cửa sông thì giòng sông chảy ngang qua xã Bàu Ng&#c chảy thêm 7 dặm nữa mới đổ vào phá Tam Giang (Đ&#NTC trang 147).

Thường thấy ở Bàu Ng&#c sông rộng nước sâu, mùa thu mùa đông thường nhiều sóng gió bão, thuyền đi đến đây gặp gió ngược thường bị đắm. Thời xưa bàu nước ở cửa sông, theo những nhà khoa học hiện đại, có thể giải thích như là Bàu Ng&#c này có một cấu trúc khác biệt về địa chất làm giòng nước chảy ngược về thường lên, tạo ra một giòng xoáy mạnh có thể khiến chìm thuyền bè đi ngang qua nó, thường gặp này cũng đã xảy ra trên thủy lộ như

Chiều Trên Phá Tam Giang

Tác Giả: HÉ ĐÉc Duy

Thứ Hai, 25 Tháng 10 Năm 2010 12:13

California - Hoa Kỳ hay ở phía đông thành phố Lehan - Trung Quốc. Thời gian thì giồng xoáy này xảy ra không định kỳ, không có dấu hiệu báo trước nên người ta rất khó biết hay tiên liệu khi nào xảy ra; cứ dân địa phương gọi là Bàu Ngồi c. Khi nÉi tÉn kiÉm ÉsÉt sÉ tÉng triÉ quân quÉc tÉng sÉ NguyÉn khoa ĐÉng cho đào mÉt con kênh khác thông với sông chính làm giảm bớt lũ lụt cho người dân ở đây, thì đó giồng xoáy và sóng cũng bắt đầu, thuyền bè đi lại thuyền bị lật. Còn ở Trung Quốc, người ta đã xây một tượng Phật vĩ đại cao 71 mét trên một ngọn núi đá nằm trên bờ sông ngay khúc sông thÉng hay xảy ra tại nÉn vào năm 713, và sau khi tượng Phật khánh thành thì không còn các tai nạn xảy ra nữa. Mãi về sau này, giới này các nhà nghiên cứu và tôn giáo mới đưa ra một giả thiết có tính khoa học thuyết phục hiện tượng bí ẩn này là: khi thi công tượng Phật trên ngọn núi đá thì hàng ngàn hàng vạn mét khối đất đá trên cao đã rơi xuống sông và lấp kín các hố sâu dưới lòng sông mà chính các vùng trũng, các hố sâu này là nguyên nhân tạo ra giồng xoáy.

NhÉ thÉ, ở Trung quốc hay ở Bàu Ngồi c – Tam Giang – Quảng Đông, các bậc cao nhân đã nghĩ ra phương pháp trị tiêu nguyên nhân tạo ra giồng xoáy.

Và câu ca dao xưa đã có đoÉn kÉt:

Phá Tam giang thì nay đã cũn

Trông nhà HÉ, NÉi tÉn dÉp yÉn.

Và đến đầu thế kỷ 21, Bàu Ngồi c đã được phủ sa bìi làm thành một bãi bồi. Hiện nay cứ dân địa phương gọi là Bàu Nhà NÉc hay Bãi BÉi. Di tích mũi tàu và cột cờ vẫn còn đó như một chứng tích của một huyÉn thoÉi và phá Tam giang, nó cách nam cách 1Km sau làng chÉ SÉa (mÉi)

Saigon ngày 3 tháng 1 năm 2008

NhÉ c: Chiều Trên Phá Tam Giang.

ThÉ : Tô Thùy Yên

NhÉ c: Trần ThiÉn Thanh

Ca sĩ: Ý Lan & Vũ Khanh.

Chi u Trên Phá Tam Giang

Tác Giả: H Đ c Duy

Thứ Hai, 25 Tháng 10 Năm 2010 12:13
